

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΜΗΜΑ V

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 12 Οκτωβρίου 2017, με την ακόλουθη σύνθεση: Μαρία Βλαχάκη, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Κωνσταντίνα Ζώη και Αγγελική Μυλωνά, Σύμβουλοι, Νικολέτα Ρένεση και Χριστίνα Κούνα (εισηγήτρια της υπόθεσης), Πάρεδροι (με συμβουλευτική ψήφο).

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε ο Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Κωνσταντίνος Τόλης, ως νόμιμος αναπληρωτής του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας, ο οποίος είχε κώλυμα.

Γραμματέας: Ιωάννα Ευθυμίου, Γραμματέας του V Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Για να δικάσει την από 7 Ιανουαρίου 2015 (Α.Β.Δ. .../8.1.2015) έφεση - ανακοπή του ... του ..., κατοίκου ... (οδός ... αρ. ...), ο οποίος παραστάθηκε δια του πληρεξουσίου δικηγόρου του Θεοδώρου Καρατίδη (Α.Μ. Δ.Σ. Κατερίνης 317).

Κατά του Ελληνικού Δημοσίου που εκπροσωπούν νόμιμα ο Υπουργός των Οικονομικών και ο Προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. ..., οι οποίοι παραστάθηκαν δια του Παρέδρου του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου και

Κατά α) της .../13.11.2014 καταλογιστικής πράξης του Γενικού Επιτελείου Στρατού, β) της .../3.12.2014 πράξης ταμειακής βεβαίωσης της Δ.Ο.Υ.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του εκκαλούντος - ανακόπτοντος, ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της έφεσης - ανακοπής.

Τον Πάρεδρο του Ν.Σ.Κ. που παρίσταται για τους εκπροσώπους του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της και

Τον Αντεπίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την εν μέρει παραδοχή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο

Αποφάσισε τα εξής:

1. Με την ένδικη έφεση - ανακοπή, όπως αναπτύσσεται με τα από 3.11.2016, 8.11.2016 και 11.10.2017 νομίμως κατατεθέντα υπομνήματα, ζητείται η ακύρωση α)

της .../13.11.2014 καταλογιστικής πράξης του Γενικού Επιτελείου Στρατού, με την οποία καταλογίστηκε σε βάρος του εκκαλούντος - ανακόπτοντος, πρώην Ταγματάρχη Υγειονομικού Φαρμακοποιών, το ποσό των 42.209,04 ευρώ για την αποκατάσταση της ζημίας του Ελληνικού Δημοσίου λόγω της παραίτησής του από τις Ένοπλες Δυνάμεις πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου υποχρεωτικής παραμονής του και β) της .../3.12.2014 πράξης ταμειακής βεβαίωσης της Δ.Ο.Υ. ..., με την οποία βεβαιώθηκε ταμειακά σε βάρος του το ποσό των 43.222,06 ευρώ. Η υπό κρίση έφεση - ανακοπή, η οποία είναι τυπικά δεκτή, καθόσον ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα και έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο για την άσκησή της, σύμφωνα και με όσα έγιναν δεκτά στην 249/2017 προδικαστική απόφαση του Τμήματος τούτου, νομίμως επανεισήχθη για συζήτηση μετά την εκτέλεση όσων διατάχθηκαν με την απόφαση αυτή και πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω ως προς την βασιμότητά της.

II. Το άρθρο 64 του ν.δ/τος 1400/1973 «Περί καταστάσεων των Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων» (Α' 114), όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 1 του ν. 3257/2004 (Α' 143), ορίζει ότι: «1. Οι απόφοιτοι από τα Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Σ.Ε.Ι.) και τη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων (Σ.Σ.Α.Σ.) αξιωματικοί αναλαμβάνουν από την ονομασία τους ως Ανθυπολοχαγών, Σημαιοφόρων ή Ανθυποσμηναγών υποχρέωση παραμονής στις Ένοπλες Δυνάμεις (Ε.Δ.) για χρόνο διπλάσιο των ετών φοίτησής τους, όπως αυτά καθορίζονται από τους Οργανισμούς των Α.Σ.Ε.Ι. και τη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων (Σ.Σ.Α.Σ.). 2. (...) 3. (...) 4. Αξιωματικοί που ορίζονται από την υπηρεσία τους για φοίτηση στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Χώρας αναλαμβάνουν υποχρέωση παραμονής στις Ε.Δ. για χρόνο διπλάσιο του χρόνου φοίτησης, ανεξάρτητα αν λάβουν πτυχίο ή όχι. 5. (...) 6. Αξιωματικοί που λαμβάνουν εκπαιδευτική άδεια για το εσωτερικό ή το εξωτερικό για χρόνο μεγαλύτερο των έξι μηνών αναλαμβάνουν υποχρέωση παραμονής στις Ε.Δ. για χρόνο διπλάσιο του χρόνου της άδειας και των τυχόν παρατάσεων αυτής. 7. Αξιωματικοί του υγειονομικού σώματος, που αποκτούν με μέριμνα της υπηρεσίας εξειδίκευση, αναλαμβάνουν υποχρέωση παραμονής στις Ε.Δ. για πέντε έτη. 8. (...) 11. Ο χρόνος φοίτησης στα Α.Σ.Ε.Ι. και τη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων (Σ.Σ.Α.Σ.) υπολογίζεται από την εγγραφή του μαθητή στη δύναμη της Σχολής μέχρι την ονομασία του ως Ανθυπολοχαγού, Σημαιοφόρου ή Ανθυποσμηναγού (...) 12. Ο χρόνος εκπαίδευσης ή φοίτησης, σύμφωνα με τις παραπάνω παραγράφους, υπολογίζεται από την έναρξη μέχρι τη λήξη της εκπαίδευσης ή φοίτησης. Στο χρόνο αυτό συνυπολογίζονται και οι

προβλεπόμενες κατά το διάστημα αυτό διακοπές. 13. Στις εκπαιδευτικές άδειες ως χρόνος εκπαίδευσης λογίζεται η διάρκεια της άδειας. Στο χρόνο αυτό συμπεριλαμβάνονται και οι παρατάσεις της άδειας που τυχόν χορηγήθηκαν. 14. Σε όλες τις περιπτώσεις ο μήνας υπολογίζεται ότι έχει τριάντα ημέρες. 15. Οι υποχρεώσεις που ορίζονται στις παραγράφους 3 έως και 8 υπολογίζονται μετά τη λήξη της εκπαίδευσης που δημιούργησε την υποχρέωση και προστίθενται στην αρχική υποχρέωση των παραγράφων 1 και 2. Ο χρόνος εκπαίδευσης δεν προσμετράται για τη συμπλήρωση της αναλαμβανόμενης υποχρέωσης». Περαιτέρω, στο άρθρο 33 του ν. 3883/2010 «Υπηρεσιακή εξέλιξη και ιεραρχία των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων-Θέματα διοίκησης των Ενόπλων Δυνάμεων, Στρατολογίας και συναφείς διατάξεις» (Α' 167/24.9.2010) ορίζεται ότι: «Πρόωρη έξοδος από το στράτευμα 1. Όσοι εξέρχονται από το στράτευμα λόγω παραίτησης (...) υποχρεούνται να καταβάλουν υπέρ του Δημοσίου αποζημίωση ίση με το γινόμενο του συνόλου των εκκαθαρισμένων πραγματικών αποδοχών του κατεχόμενου βαθμού επί τους υπολειπόμενους μήνες υποχρέωσης παραμονής στο στράτευμα, έτσι όπως αυτή καθορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 64 του ν.δ. 1400/1973 (ΦΕΚ 114 Α'). (...) Η αποζημίωση ή η δαπάνη εκπαίδευσης, κατά περίπτωση, καταλογίζεται και βεβαιώνεται ως δημόσιο έσοδο κατά τις κείμενες διατάξεις».

III. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι οι αξιωματικοί που αποφοιτούν από τη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων αναλαμβάνουν, από την ονομασία τους ως Ανθυπολοχαγών, Σημαιοφόρων ή Ανθυποσημηναγών Υγειονομικού Σώματος, υποχρέωση παραμονής στις Ένοπλες Δυνάμεις για χρόνο διπλάσιο του χρόνου φοίτησής τους (αντί του τριπλάσιου που ίσχυε υπό το προγενέστερο του ν. 3257/2004 καθεστώ) και μπορούν μιν να παραιτηθούν πριν από την εκπλήρωση της υποχρέωσής τους, υποχρεούνται όμως να καταβάλουν υπέρ του Δημοσίου αποζημίωση, η οποία, για τους εξερχόμενους του Στρατεύματος από τις 24.9.2010 και εφεξής (βλ. άρθρο 91 του ν. 3883/2010), είναι ίση με το γινόμενο του συνόλου των εκκαθαρισμένων πραγματικών αποδοχών του κατεχόμενου βαθμού τους επί τους υπολειπόμενους μήνες υποχρεωτικής παραμονής τους στο στράτευμα και καταλογίζεται σε βάρος τους με απόφαση του αρμοδίου οργάνου. Εφόσον δε οι ανωτέρω αξιωματικοί Υγειονομικού Σώματος εξειδικεύονται για απόκτηση ιατρικής ειδικότητας με μέριμνα της υπηρεσίας τους, αναλαμβάνουν πρόσθετη υποχρέωση παραμονής στις Ένοπλες Δυνάμεις για πέντε (5) έτη, ενώ στην περίπτωση που οριστούν από την υπηρεσία τους για φοίτηση σε Α.Ε.Ι. της Χώρας ή λάβουν εκπαιδευτική άδεια εσωτερικού ή εξωτερικού

υπερβαίνουσα τους 6 μήνες, αναλαμβάνουν πρόσθετη υποχρέωση παραμονής για χρόνο διπλάσιο της διάρκειάς της (αντί του τετραπλάσιου και τριπλάσιου αντίστοιχα, κατά το προγενέστερο νομοθετικό καθεστώς, V Τμ. 390/2016, 2763/2013, 1626/2011, 1274/2010). Στην περίπτωση δε που οι αξιωματικοί αυτοί οριστούν για φοίτηση σε Α.Ε.Ι. της Χώρας, η υποχρέωση παραμονής υφίσταται ανεξάρτητα από τη λήψη του αντίστοιχου πτυχίου. Κατά τη διάρκεια του χρόνου που διανύεται στις αμιγώς εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αναφέρονται στις παραγράφους 3, 4, 5 και 6 του προαναφερόμενου άρθρου, όπως ισχύει, οι εν λόγω αξιωματικοί απομακρύνονται πλήρως από τα καθήκοντά τους, με σκοπό την εκπαίδευσή τους σε συγκεκριμένο αντικείμενο επ' ωφελεία πρωτίστως της υπηρεσίας για τη διεύρυνση των επιστημονικών τους γνώσεων. Ως εκ τούτου ο χρόνος αυτός δεν προσμετράται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για τη συμπλήρωση της αναληφθείσας υποχρέωσης παραμονής στο στράτευμα, όπως ρητώς ορίζεται στην παρ. 15 του ως άνω άρθρου 64, η οποία επίσης προβλέπει ότι οι πρόσθετες υποχρεώσεις παραμονής υπολογίζονται μετά τη λήξη της εκπαίδευσης που γέννησε την υποχρέωση. Η εν λόγω υποχρέωση παραμονής στις Ένοπλες Δυνάμεις και συνακόλουθα και η αντίστοιχη υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης σε περίπτωση πρόωρης αποχώρησης των αξιωματικών συνιστά θεμιτό περιορισμό του δικαιώματός τους για ελεύθερη επιλογή, άσκηση και αλλαγή επαγγέλματος, καθόσον αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση σκοπού δημοσίου συμφέροντος, δηλαδή της οργάνωσης και του προγραμματισμού των Ενόπλων Δυνάμεων για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία τους και εκτέλεση της αποστολής τους, είναι δε συναφής προς το αντικείμενο και το χαρακτήρα του επαγγέλματος που οι αξιωματικοί επιλέγουν και της δημόσιας υπηρεσίας που αναλαμβάνουν (Ολ. Ελ. Συν. 7408/2015, 1738/2016).

IV. Από τα στοιχεία του φακέλου της υπό κρίση υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα: Ο εκκαλών αποφοίτησε από το Τμήμα Φαρμακευτικής της Σ.Σ.Α.Σ. και ονομάστηκε Ανθυπολοχαγός (ΥΙ) στις ...1999, οπότε και ανέλαβε υποχρέωση παραμονής στις Ένοπλες Δυνάμεις για 10 έτη. Με την .../12.8.2004 διαταγή Αρχηγού ΓΕΣ κλήθηκε για έναρξη ειδικευσης, λόγω εκπαίδευσης, η οποία σύμφωνα με τη διαταγή αυτή εξομοιώνεται με μετάθεση, στην ειδικότητα της Φαρμακευτικής Τεχνολογίας, στο Τμήμα Φαρμακευτικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου ..., διάρκειας 2 ετών, από ...2004 μέχρι ...2006. Κατόπιν της από ...2013 αίτησης παραίτησης, την οποία υπέβαλε ο εκκαλών, αποστρατεύθηκε με το από ...2014 π.δ/μα (... .../...2014) και στις ...2014 διαγράφηκε από τα εν ενεργεία στελέχη του Στρατού.

Με το .../17.9.2014 έγγραφο του Γενικού Επιτελείου Στρατού, προσδιορίστηκε η αναληφθείσα υποχρέωση παραμονής του σε 15 έτη, αναλυόμενη ειδικότερα σε α) 10 έτη ως το διπλάσιο του χρόνου φοίτησής του στη Σ.Σ.Α.Σ. και β) 5 έτη για την ανωτέρω εξειδίκευσή του στο ... Πανεπιστήμιο ..., ενώ έγινε δεκτό ότι από την υποχρέωσή του αυτή εκπλήρωσε συνολικά 12 έτη, 7 μήνες και 7 ημέρες και ότι η υπολειπόμενη υποχρέωση παραμονής του στο στράτευμα ανέρχεται σε 2 έτη, 4 μήνες και 23 ημέρες. Ακολούθησε η έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης, με την οποία καταλογίστηκε σε βάρος του το ποσό των 42.209,04 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στο γινόμενο των πραγματικών εκκαθαρισμένων αποδοχών που ελάμβανε κατά την έξοδό του από την ενεργό υπηρεσία το Μάιο του έτους 2014 επί τον υπολειπόμενο, κατά τους ως άνω υπολογισμούς του ΓΕΣ, χρόνο υποχρεωτικής παραμονής του ανερχόμενο σε 28 μήνες και 23 ημέρες [(1.467,29 ευρώ X 28 μήνες = 41.084,12 ευρώ) + 1.124,92 ευρώ (23/30) = 42.209,04 ευρώ]. Τέλος, στο προσκομιζόμενο από 3.4.2017 αντίγραφο φύλλου μητρώου του εκκαλούντος αναφέρεται ότι κατά το χρονικό διάστημα από ...2004 μέχρι ...2006 ήταν εκπαιδευόμενος.

V. Ήδη με την κρινόμενη έφεσή του ο εκκαλών προβάλλει ότι η προσβαλλόμενη καταλογιστική πράξη είναι μη νόμιμη, διότι δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη. Ο λόγος αυτός έφεσης είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί, καθόσον στην εν λόγω πράξη, η οποία αποτελεί δυσμενή διοικητική πράξη αιτιολογητέα από τη φύση της και, συνεπώς, η αιτιολογία της είναι δυνατό να συμπληρώνεται νομίμως και από τα στοιχεία του φακέλου, παρατίθενται τόσο η νομική βάση και η αιτία του καταλογισμού, όσο και το ύψος του καταλογισθέντος ποσού, ενώ από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει η πραγματική βάση αυτού, ιδίως ως προς τον υπολειπόμενο χρόνο υποχρεωτικής παραμονής του στις Ένοπλες Δυνάμεις και τη βάση υπολογισμού της αποζημίωσης (Ολ. Ελ. Συν. 7408/2015).

Επίσης, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε κατά παράβαση των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν.2690/1999), διότι ο εκκαλών δεν κλήθηκε σε προηγούμενη ακρόαση πριν από την έκδοσή της, προκειμένου αυτός να εκθέσει τις απόψεις του. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, καθόσον δεν ήταν απαραίτητη για τη νομιμότητα της λόγω καταλογιστικής πράξης η προηγούμενη ακρόασή του, εφόσον αυτή ερείδεται σε αντικειμενικά στοιχεία και η Διοίκηση ενεργεί κατά δέσμια αρμοδιότητα (Ολ. Ελ. Συν. 7408/2015).

Περαιτέρω, ο εκκαλών προβάλλει ότι ο καταλογισμός σε βάρος του πάσχει και για το λόγο ότι ο χρόνος ανειλημμένης υποχρέωσής του λόγω της φοίτησής του για περαιτέρω ειδίκευση σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα στο ... Πανεπιστήμιο μη νομίμως προσδιορίστηκε σε πέντε (5) έτη, καθόσον μη νομίμως ο ως άνω χρόνος φοίτησης στο ... Πανεπιστήμιο εκλαμβάνεται ως χρόνος ειδίκευσης εμπίπτων στην παρ. 7 του άρθρου 64 ν.δ/τος 1400/1973. Ο λόγος αυτός έφεσης είναι βάσιμος, διότι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο εκκαλών ορίστηκε από την υπηρεσία για φοίτηση σε Α.Ε.Ι. της Χώρας, προκειμένου να αποκτήσει μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών και όχι για να αποκτήσει ειδικότητα με την άσκηση σε νοσηλευτικό ίδρυμα. Επομένως για τον υπολογισμό του χρόνου ανειλημμένης υποχρέωσής του προς το στράτευμα έπρεπε να τεθεί ως βάση υπολογισμού το διπλάσιο του χρόνου φοίτησής του διάρκειας 2 ετών, δηλαδή 4 έτη, και συνεπώς η αναληφθείσα υποχρέωση παραμονής του έπρεπε να προσδιοριστεί συνολικά σε 14 έτη και όχι σε 15 κατά τα προαναφερθέντα.

Αντίθετα ο ισχυρισμός του εκκαλούντος ότι ο ανωτέρω χρόνος φοίτησης σε μεταπτυχιακό τμήμα έπρεπε να προσμετρηθεί για την εκπλήρωση της ανειλημμένης υποχρέωσής του, αφού η φοίτησή του δεν ολοκληρώθηκε με τη λήψη του αντίστοιχου πτυχίου, είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 64 παρ. 4 και 6 του ν.δ/τος 1400/1973, όπως ισχύει, καθόσον πέραν του ότι με τη διάταξη της παρ. 4 ρητά ορίζεται ότι η υποχρέωση γεννάται είτε λάβουν πτυχίο είτε όχι, περαιτέρω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, πρόκειται για χρόνο, ο οποίος διανύθηκε για τον αμιγώς εκπαιδευτικό σκοπό της φοίτησης σε Α.Ε.Ι. της ημεδαπής κατόπιν λήψεως άδειας, κατά τη διάρκεια του οποίου είχε απομακρυνθεί από τα καθήκοντά του - γεγονός το οποίο άλλωστε δεν αμφισβητείται από τον εκκαλούντα, αφού στο από 12.10.2017 υπόμνημά του αναφέρει ότι έλαβε εκπαιδευτική άδεια από την υπηρεσία. Επίσης ο προβαλλόμενος το πρώτον με το από 12.10.2017 υπόμνημα ισχυρισμός ότι θα πρέπει να αφαιρεθεί από το χρόνο της φοίτησής του στο ως άνω Α.Ε.Ι. χρονικό διάστημα 6 μηνών, βάσει της παρ. 6 του άρθρου 64 ν.δ/τος 1400/1973, όπως ισχύει, πρέπει να απορριφθεί προεχόντως ως απαράδεκτος, πέραν του ότι είναι και αβάσιμος, δεδομένου ότι ναι μεν στην περίπτωση λήψης εκπαιδευτικής άδειας η υποχρέωση παραμονής για διπλάσιο χρόνο αναλαμβάνεται μόνον εάν η εκπαιδευτική άδεια υπερβαίνει τους 6 μήνες, πλην όμως οι έξι αυτοί μήνες σε κάθε περίπτωση δεν αποτελούν χρόνο υπηρεσίας, αλλά χρόνο εκπαίδευσης, κατά την έννοια του νόμου.

VI. Κατόπιν των ανωτέρω, ο υπολειπόμενος χρόνος για την εκπλήρωση της ανειλημμένης υποχρέωσης παραμονής 14 ετών στο στράτευμα του εκκαλούντος έπρεπε να προσδιοριστεί σε 1 έτος 4 μήνες 23 ημέρες (16 μήνες και 23 ημέρες) και όχι σε 2 έτη, 4 μήνες και 23 ημέρες (28 μήνες και 23 ημέρες). Επομένως το ποσό της οφειλόμενης αποζημίωσης έπρεπε να οριστεί σε 24.601,56 ευρώ [1.467,29 ευρώ X 16 μήνες = 23.476,64 ευρώ + 1.124,92 ευρώ (23/30) = 24.601,56 ευρώ]. Συνεπώς κατά μερική παραδοχή της έφεσης πρέπει να μεταρρυθμιστεί η προσβαλλόμενη .../13.11.2014 καταλογιστική πράξη του Γενικού Επιτελείου Στρατού και να περιορισθεί το ποσό του καταλογισμού σε 24.601,56 ευρώ.

VII. A. Το ν.δ/μα 356/1974 «Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων» (Κ.Ε.Δ.Ε., Α' 90) ορίζει στο άρθρο 1 παρ. 1 ότι: «Η είσπραξις των εκ πάσης αιτίας δημοσίων εσόδων ενεργείται κατά τις διατάξεις του παρόντος Ν. Διατάγματος» και στο άρθρο 2 ότι: «1. Η είσπραξις των δημοσίων εσόδων ανατίθεται εις τα Δημόσια Ταμεία, τα λοιπά επί της εισπράξεως όργανα και τους ειδικούς Ταμίας, εις ους έχει ανατεθή η είσπραξις ειδικών εσόδων, ενεργείται δε δυνάμει νομίμου τίτλου (...). 2. Νόμιμος τίτλος είναι: α) Η κατά τους κειμένους νόμους βεβαίωσις και ο υπό των αρμοδίων Διοικητικών ή ετέρων αρμοδίων κατά νόμον Αρχών προσδιορισμός του εισπρακτέου ποσού, του είδους του εσόδου και της αιτίας δι' ην οφείλεται (...). Κατά το άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3472/2006, οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999 - Α' 97) εφαρμόζονται αναλόγως για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις του π.δ/τος 1225/1981, όπως είναι το ένδικο βοήθημα της ανακοπής ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου (V Τμ. Ελ. Συν. 2248/2017, 1630/2007, 1144/2008 και 1852/2009). Συναφώς, ο Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας ορίζει στο άρθρο 217 παρ. 1 ότι: «Ανακοπή χωρεί κατά κάθε πράξης που εκδίδεται στα πλαίσια της διαδικασίας της διοικητικής εκτέλεσης και, ιδίως, κατά: α) της πράξης της ταμειακής βεβαίωσης του εσόδου», στις δε παρ. 1 και 4 του άρθρου 224 ότι: «1. Το δικαστήριο ελέγχει την προσβαλλόμενη πράξη κατά το νόμο και την ουσία στα όρια της ανακοπής, τα οποία προσδιορίζονται από τους λόγους και το αίτημά της (...). 4. Στην περίπτωση της ανακοπής κατά της ταμειακής βεβαίωσης, επιτρέπεται ο παρεμπίπτων έλεγχος, κατά το νόμο και τα πράγματα, του τίτλου βάσει του οποίου έγινε η βεβαίωση, εφόσον δεν προβλέπεται κατ' αυτού ένδικο βοήθημα που επιτρέπει τον έλεγχό του κατά το νόμο και την ουσία ή δεν υφίσταται σχετικώς δεδικασμένο».

VII. Β. Από τις ανωτέρω διατάξεις, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 80 ν. 4129/2013, που ίσχυε κατά τον κρίσιμο για την ένδικη υπόθεση χρόνο, συνάγεται ότι οι αποφάσεις των οργάνων των Ενόπλων Δυνάμεων, με τις οποίες καταλογίζεται σε βάρος αξιωματικού το ποσό της προβλεπόμενης αποζημίωσης λόγω της πρόωρης αποχώρησής του από το στράτευμα, πριν δηλαδή από τη συμπλήρωση του χρόνου υποχρεωτικής παραμονής του σε αυτό, προσβάλλονται με έφεση ενώπιον του αρμόδιου V Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρα 64 του ν.δ/τος 1400/1973 «Περί καταστάσεως των Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων», Α' 114 και 41 παρ. 4, 89 παρ. 1 και 2, 92 παρ. 1 και 94 του ν.δ/τος 721/1970 «Περί οικονομικής μερίμνης και λογιστικού των Ενόπλων Δυνάμεων», Α' 251). Η πρόβλεψη έφεσης κατά των ως άνω πράξεων έχει ως συνέπεια ότι με την κατά το άρθρο 217 επόμε. του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας ανακοπή, που ασκείται κατά της πράξης της ταμειακής βεβαίωσης του εσόδου, δεν επιτρέπεται να προβληθούν λόγοι που ανάγονται σε νομικές ή ουσιαστικές πλημμέλειες της πράξης καταλογισμού, η οποία συνιστά νόμιμο τίτλο κατά τον Κ.Ε.Δ.Ε., δεδομένου ότι κατ' αυτής προβλέπεται η άσκηση του ως άνω ένδικου βοηθήματος που παρέχει την εξουσία ελέγχου της πράξης αυτής κατά το νόμο και την ουσία (βλ. και άρθρο 73 παρ. 1 του ΚΕΔΕ). Ενόψει των ανωτέρω διατάξεων, ερμηνευόμενων σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 20 παρ.1 του Συντάγματος με το οποίο κατοχυρώνεται το δικαίωμα παροχής δικαστικής προστασίας, προϋπόθεση για τη νόμιμη έκδοση πράξης ταμειακής βεβαίωσης είναι η ύπαρξη εγκύρου και ενεργού νόμιμου τίτλου. Συνεπώς μετά την έκδοση οριστικής απόφασης επί της έφεσης, με την οποία ακυρώνεται ο νόμιμος τίτλος, αίρεται το νόμιμο έρεισμα της ταμειακής βεβαίωσης, η οποία καθίσταται ακυρωτέα (V Τμήμα Ελ. Συν. 6073/2015, 266/2010, 54/2012, πρβλ. V Τμ. 1144/2008, I Τμ. Ελ. Συν. 1795/2007, 1852/2009). Τέλος, στην περίπτωση μεταρρύθμισης του νόμιμου τίτλου με την εκδοθείσα επί της εφέσεως δικαστική απόφαση, το Δικαστήριο που δικάζει την ανακοπή μεταρρυθμίζει αντίστοιχα τη συναφή ταμειακή βεβαίωση (V Τμ. Ελ. Συν. 2248/2017, IV Τμ. Ελ. Συν. 525/2013, 961/2011).

VIII. Με την υπό κρίση ανακοπή προβάλλεται ότι η ως άνω .../13.11.2014 απόφαση καταλογισμού, η οποία αποτελεί το νόμιμο τίτλο της προσβαλλόμενης .../3.12.2014 ταμειακής βεβαίωσης της Δ.Ο.Υ. ... είναι μη νόμιμη για τους προαναφερόμενους λόγους έφεσης και ως εκ τούτου ζητείται η ακύρωση της ταμειακής βεβαίωσης στο σύνολό της, επικουρικά δε, όπως το αίτημα του δικογράφου της ανακοπής διευκρινίστηκε με το από 3.11.2016 υπόμνημα, το οποίο κατατέθηκε στη

γραμματεία του Τμήματος στις 4.11.2016, ζητείται η μεταρρύθμιση της ανωτέρω ταμειακής βεβαίωσης στην περίπτωση μερικής παραδοχής της έφεσης κατά της ίδιας πράξης, διότι σε περίπτωση έκδοσης νέας ταμειακής βεβαίωσης ο ανακόπων θα απωλέσει την ευνοϊκή ρύθμιση των 100 δόσεων, στην οποία έχει ήδη ενταχθεί με άμεση οικονομική καταστροφή του, όπως υποστηρίζει. Περαιτέρω με το ίδιο υπόμνημα υποστηρίζεται το πρώτον ότι η προσβαλλόμενη πράξη ταμειακής βεβαίωσης πάσχει, διότι εκδόθηκε πριν από την κοινοποίηση στον ανακόποντα του ως άνω νομίμου τίτλου. Αυτός όμως ο ισχυρισμός πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, διότι με το υπόμνημα επιτρέπεται μόνον ανάπτυξη λόγων παραδεκτώς προβαλλόμενων με το κύριο δικόγραφο της ανακοπής (άρθρα 138, 222 Κ.Δ.Δ. πρβλ. Ολ. Ελ. Συν. 2935/2015, ΣτΕ 3073/2017). Συνεπώς, δεδομένου ότι το κύριο δικόγραφο της υπό κρίση ανακοπής δεν περιλαμβάνει άλλον παραδεκτά προβαλλόμενο λόγο ανακοπής για την ακύρωση της προσβαλλόμενης ταμειακής βεβαίωσης στο σύνολό της, πρέπει, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη (VII.B), ύστερα από την προηγηθείσα μεταρρύθμιση της .../13.11.2014 καταλογιστικής πράξης, η οποία αποτελεί το νόμιμο τίτλο της προσβαλλόμενης .../3.12.2014 ταμειακής βεβαίωσης της Δ.Ο.Υ. ..., να γίνει εν μέρει δεκτή η ανακοπή και να περιοριστεί το ταμειακώς βεβαιωθέν ποσό κύριας οφειλής στο ύψος των 24.601,56 ευρώ, πλέον των νομίμων τελών και εισφοράς υπέρ Ο.Γ.Α. επ' αυτών και των προσαυξήσεων εκπροθέσμου καταβολής που αντιστοιχούν στο ποσό αυτό (24.601,56 ευρώ). Περαιτέρω, πρέπει, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, να διαταχθεί η απόδοση στον εκκαλούντα- ανακόποντα του κατατεθέντος παραβόλου έφεσης (άρθρο 73 παρ. 4 εδ. α', 5 του ν. 4129/2013) καθώς και η απόδοση κατ' εκτίμηση των περιστάσεων του κατατεθέντος παραβόλου ανακοπής (άρθρο 277 παρ. 9 και 10 του Κ.Δ.Δ.) και να συμψηφιστούν τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων (άρθρο 275 παρ. 1 του Κ.Δ.Δ. που εφαρμόζεται, όπως αναφέρθηκε, αναλόγως σύμφωνα με το άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την έφεση.

Μεταρρυθμίζει τη .../13.11.2014 καταλογιστική πράξη του Γενικού Επιτελείου Στρατού (Διεύθυνση Οικονομικού/3α) και περιορίζει το σε βάρος του εκκαλούντος ποσό καταλογισμού σε 24.601,56 ευρώ.

Διατάσσει την επιστροφή στον εκκαλούντα του κατατεθέντος για την άσκησή της παραβόλου.

Δέχεται εν μέρει την ανακοπή

Μεταρρυθμίζει την .../3.12.2014 ταμειακή βεβαίωση της Δ.Ο.Υ. ... και περιορίζει το βεβαιωθέν σε βάρος του ανακόπτοντος ποσό κύριας οφειλής σε 24.601,56 ευρώ, πλέον νομίμων τελών και εισφοράς υπέρ Ο.Γ.Α. επ' αυτών, καθώς και των αντιστοιχουσών στο ποσό αυτό προσαυξήσεων εκπροθέσμου καταβολής.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου στον ανακόπτοντα. Και

Συμψηφίζει τη δικαστική δαπάνη μεταξύ των διαδίκων.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις 28 Ιουνίου 2018.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΧΑΚΗ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΠΑΡΕΔΡΟΣ
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΥΝΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΙΩΑΝΝΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου στις 25 Ιουνίου 2019.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΧΑΚΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΙΩΑΝΝΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ